

Warszawa, 7 sierpnia 2025 r.
KRASP/217/2025

Szanowny Pan
Dariusz Salamończyk
Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo nr SPS-III.020.213.3.2025 z 18 lipca 2025 r., w załączeniu przesyłam opinię Komisji ds. Współpracy Międzynarodowej Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich w sprawie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw.

Z wyrazami szacunku
z up. Przewodniczącej KRASP

Michał Jerzy
Zasada

Elektronicznie
podpisany przez
Michał Jerzy Zasada
Data: 2025.08.07
12:17:52 +02'00'

prof. dr hab. Michał Jerzy Zasada
Wiceprzewodniczący KRASP

Biuro KRASP

Uniwersytet Warszawski
ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, 00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
biuro@krasp.org.pl | www.krasp.org.pl

Przewodnicząca KRASP

prof. dr hab. Bogumiła Kaniewska
Rektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (UAM)
president@krasp.org.pl

Gliwice, 30.07.2025 r.

BAR.101.13.2025

Jej Magnificencja
prof. dr hab. Bogumiła Kaniewska
Rektor Uniwersytetu im. Adama
Mickiewicza w Poznaniu
Przewodnicząca KRASP

Szanowna Pani Przewodnicząca – Jej Magnificencjo,

W imieniu Komisji ds. Współpracy Międzynarodowej KRASP poniżej przedstawiam opinię na temat procedowanych zmian w ustawie o pomocy obywatelom Ukrainy, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru kształcenia oraz zagadnień systemowych wpływających na sytuację uczących się obywateli Ukrainy, w oparciu o dostępne źródła legislacyjne i konsultacyjne.

Projektowana ustawa ma na celu przede wszystkim przedłużenie okresu obowiązywania ochrony czasowej dla obywateli Ukrainy do dnia 4 marca 2026 r., zgodnie z decyzją wykonawczą Rady (UE) 2024/1836. Ochrona ta obejmuje m.in. dostęp do edukacji, opieki zdrowotnej, rynku pracy i świadczeń społecznych. Projekt dąży również do uszczelnienia systemu udzielania pomocy, ograniczenia nadużyć i dostosowania przepisów do nowych realiów długotrwałego pobytu uchodźców wojennych na terytorium Polski.

Z perspektywy środowiska akademickiego oraz uczniów i studentów z Ukrainy, projekt przewiduje wiele korzystnych rozwiązań, w tym:

- dostęp do edukacji i zachowania świadczeń wychowawczych - nowelizacja wprowadza istotne zmiany w art. 26 ustawy, dzięki którym osoby realizujące obowiązek nauki poprzez uczestnictwo w studiach wyższych, kwalifikacyjnych kursach zawodowych lub praktykach absolwenckich będą również uprawnione do świadczenia wychowawczego;
- wsparcie instytucjonalne i językowe – projekt przewiduje dalsze możliwości zatrudniania asystentów międzykulturowych bez formalnego potwierdzenia znajomości języka polskiego, przy spełnieniu praktycznych warunków kompetencyjnych, prowadzenia zajęć z języka polskiego w formie międzyszkolnej do marca 2026 r. czy przydzielania nauczycielom godzin ponadwymiarowych w związku z dodatkowymi oddziałami dla uczniów z Ukrainy.

Komisja dostrzega również znaczenie zmian odnoszących się do wykonywania zawodów medycznych przez obywateli Ukrainy. Projektowane przepisy wprowadzają istotne obowiązki administracyjne po stronie lekarzy i lekarzy dentystów, którzy uzyskali zgodę na wykonywanie zawodu w Polsce w trybie uproszczonym. W opinii Komisji konieczne jest zapewnienie osobom korzystającym z tej ścieżki odpowiedniego wsparcia, w tym doradztwa oraz dostępu do przejrzystej informacji ze strony izb zawodowych i instytucji publicznych, tak aby mogły one w sposób płynny i zgodny z przepisami przejść do systemu standardowego uzyskiwania prawa wykonywania zawodu. Komisja zwraca również uwagę, że wdrażaniu tych regulacji powinno towarzyszyć monitorowanie wpływu nowych przepisów na jakość kształcenia, poziom przygotowania zawodowego oraz bezpieczeństwo pacjenta – zarówno w kontekście osób już pracujących w systemie ochrony zdrowia, jak i tych, które w przyszłości będą wchodziły na rynek pracy po zakończeniu kształcenia medycznego.

Komisja zwraca również uwagę na znaczenie płynnego dostępu obywateli Ukrainy – w tym studentów kończących kształcenie – do polskiego rynku pracy. W związku z planowanym zakończeniem działania portalu „Praca w Polsce”, istotne jest zapewnienie, aby alternatywne systemy (takie jak Centralna Baza Ofert Pracy i praca.gov.pl) były odpowiednio promowane i dostępne językowo dla cudzoziemców, w tym poprzez rozwój aplikacji mobilnej ePraca w języku ukraińskim. Mając powyższe na uwadze, Komisja postuluje, aby wdrażaniu projektowanych rozwiązań towarzyszyło monitorowanie ich wpływu na sytuację edukacyjną, zawodową i rodzinną obywateli Ukrainy w Polsce – zwłaszcza tych, którzy związali swoją przyszłość z polskim systemem szkolnictwa wyższego lub systemem ochrony zdrowia.

Ponadto Komisja uważa za konieczne zwrócenie uwagi na istotny obszar, który – mimo zrozumiałych intencji projektodawców – może rodzić szczególnie niepożądane skutki praktyczne i systemowe, tj.: przedłużenie okresu „spoczywania” terminów załatwiania przez wojewodów określonych spraw administracyjnych

Projekt ustawy przewiduje, że do 4 marca 2026 r. nie będą biegły terminy załatwiania spraw administracyjnych prowadzonych przez wojewodów wobec obywateli Ukrainy, w tym dotyczących udzielenia zezwoleń na pobyt czasowy, pobyt stały, pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej lub cofnięcia tych zezwoleń oraz zmiany zezwolenia na pobyt czasowy i pracę lub zmiany zezwolenia na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji. Komisja dostrzega, że rozwiązanie to ma na celu odciążenie administracji publicznej i utrzymanie elastyczności działania w warunkach presji migracyjnej. Niemniej jednak, tak długie zawieszenie biegu terminów może w praktyce prowadzić do stanu niepewności prawnej osób oczekujących na decyzje w sprawach pobytowych i statusowych. Osoby te, mimo złożenia wniosków, pozostają w sytuacji niepewnej, nie mając możliwości skutecznego dochodzenia swoich praw ani skorzystania z mechanizmów przeciwdziałania przewlekłości postępowania.

Podsumowując, Komisja ds. Współpracy Międzynarodowej KRASP pozytywnie ocenia zasadniczy kierunek projektowanych zmian, szczególnie w zakresie przedłużenia ochrony czasowej i kontynuacji działań wspierających edukację oraz integrację obywateli Ukrainy w Polsce.

Jednocześnie Komisja zwraca uwagę na potencjalne konsekwencje zawieszenia biegu terminów załatwiania spraw administracyjnych i apeluje o monitorowanie ich wpływu na sytuację prawną cudzoziemców, w tym studentów i pracowników akademickich.

Rekomenduje również dalszą bieżącą ocenę skutków wdrażanych regulacji – z uwzględnieniem ich wpływu na stabilność prawną, dostępność edukacji, jakość kształcenia i możliwości zawodowe studentów, doktorantów oraz pracowników pochodzenia ukraińskiego.

Z poważaniem

prof. Marek Pawełczyk

